

- BAÑOS BAÑOS, JOSÉ MIGUEL. 2018. "Las construcciones con verbo soporte en latín: una perspectiva diacrónica." In *Les constructions à verbe support en latin*, edd. Colette Bodelot and Olga Spevak, 21–52. Clermont-Ferrand: Presses Universitaires Blaise Pascal.
- . 2021. "Estudio diacrónico de *animus inducere* e *in animus inducere*: convergencias y diferencias." *Emerita: Revista de lingüística y filología clásica* 89(2): 279–307.
- GARCÍA SALIDO, MARCOS. 2017. "On Causative *dar* and Its Alternatives in the History of Spanish." *Folia Linguistica* 51(38):91–124.
- JIMÉNEZ MARTÍNEZ, MARÍA ISABEL. 2015. "*Spem ponere*: estudio de una colocación con verbo soporte." *Ianua Classicorum* 5:771–782.
- . 2016. *Colocaciones y verbos soporte en latín: semántica y sintaxis del verbo pono*. Diss., Universidad Complutense de Madrid.
- JIMÉNEZ MARTÍNEZ, MARÍA ISABEL, and CHANTAL MELIS. 2018. "Evolución de las colocaciones causativas emocionales del latín al español." *Anuario de Letras. Lingüística y Filología* 6(2):75–109.
- LÓPEZ MARTÍN, IVÁN. 2021. *Las construcciones con verbo soporte en latín tardío: La Historia Augusta*. Diss., Universidad Complutense de Madrid.
- PAZ AFONSO, ANA. 2013. "Entrar en batalla: Aproximación a las relaciones léxicas entre el verbo *entrare* y el léxico del siglo XIII." In *Actes du XXVIe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes*, edd. Emili Casanova and Cesáreo Calvo, 327–337. Berlin: Mouton de Gruyter.
- TUR, CRISTINA. 2019. *Sintaxis y semántica de los nombres de sentimiento en latín: empleos adverbales y colocaciones*. Diss., Universidad Complutense de Madrid.

ANNA ALBERNI. "Gabriel Ferrús i els seus interlocutors literaris: noves dades sobre un poeta barceloní del segle XV". *Romance Philology* 57 (Fall 2003):1–25.

L'obra lírica de Gabriel Ferrús consta de sis poesies que es conserven en testimoni únic al *Cançoner Vega-Aguiló* (Biblioteca de Catalunya, MS. 7–8, a partir d'ara *VeAg*) i, en un sol cas, en tres altres cançoners catalans de la segona meitat del segle XV. Els textos van ser publicats per primera vegada per Martí de Riquer (1951) en una edició que mereix ser ajornada. Vet aquí els incipits dels poemes, numerats segons l'ordre del testimoni, amb la referència al *Repertori mètric* (RM) de Parramon (1992):

1. *Sancta dels sans excelhens e suprema* (RM 64,4)
2. *Reyna de pretz, doctrina dels saubers* (RM 64,3)
Peça també copiada als cançoners *J* (BNF, esp. 225), *K* (BC, ms. 10) i *N* (BA, ms. 1)
3. *Pus flach sou que nulha stopa* (RM 64,2)
4. *Us plants crusels ab gemechs dolorosos* (RM 64,5)
5. *Seny'en Ferruç, vos qui tenits procura* (RM 64,6 / 112,1)
6. *Amics Garaus, en cuy fis prets s'agença* (RM 64,1)

Al marge del que es desprèn dels textos mateixos, l'única notícia històrica que es tenia sobre Gabriel Ferrús és el seu nomenament com a bat-

lle de Tàrrrega l'any 1437 (Riquer 1964, II:126–134). Aquesta informació es pot completar amb les dades de nous documents procedents dels registres de la Cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i de l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega: Gabriel Ferrús, nascut en l'últim decenni del segle XIV, va ser un notari barceloní que segurament exercia l'ofici de causídic o procurador. L'any 1418 ja estava casat i se'l documenta com a escrivà i procurador. Es va beneficiar d'almenys tres allongaments o moratòries de deutes concedits pel rei Alfons el Magnànim els anys 1426, 1429 i 1433, i va ocupar el càrrec administratiu de receptor dels quarts de la reina Maria el 1428, funció de la qual encara hi ha constància l'any 1432. El 1437 va ser nomenat batlle de Tàrrrega, dignitat que va exercir des d'aquest any fins al 1440.

Gràcies a les citacions contingudes en dos dels seus poemes dialogats (*RM* 64,6 / 112,1; *RM* 64,1) sabem que Ferrús va mantenir relacions literàries amb Gabriel Mòger, Guerau de Massanet, Jaume Ripoll i Joan d'Olivella. A banda el mallorquí Mòger, conegut com a pintor de retauls, i l'enigmàtic Guerau de Massanet, encara no documentat amb certesa, els altres dos poetes es poden identificar amb individus contemporanis que van gaudir de privilegis i autoritats semblants a les de Ferrús: Joan d'Olivella com a veguer de Tàrrrega (1416), Jaume Ripoll com a veguer i sotsveguer de Besalú (1422). Aquestes dades permeten datar de manera segura la tençó entre Ferrús i Massanet (*RM* 64,1) en l'any 1416. D'altra banda, gràcies a la participació de Joan d'Olivella en un intercanvi de cobles amb Jaume Bonet i A. de Muntanyans, es poden apuntar hipòtesis sobre la identificació d'aquests darrers, procedents del mateix entorn sociocultural.

Tenint en compte: 1) els vincles de Gabriel Ferrús amb la cancelleria i l'administració reials durant els anys en què, segons Alberni (2006), es devia compilar el cançoner *VeAg* (1426–1433); 2) la posició de les seves poesies al final de la seqüència lírica del recull, després dels textos dels predecessors més il·lustres en l'art de trobar (Gilabert de Pròixida, Pere March, Andreu Febrer, Jordi de Sant Jordi) i a continuació dels poemes dels contemporanis més immediats, amb molts dels quals va mantenir una correspondència literària (Jaume Bonet, Joan d'Olivella, A. de Muntanyans); i 3) la relació històricament documentada de Ferrús amb Jaume Ripoll, d'una banda, i la relació literària del mateix Ferrús amb Guerau de Massanet i fra Joan Basset evidenciada als textos de *VeAg*, de l'altra, resulta temptador pensar que Ferrús hagi pogut tenir alguna responsabilitat en la compilació del recull.

La identitat de Guerau de Massanet, interlocutor poètic de Ferrús en un interessant debat sobre les armes i les lletres, encara s'ha d'aclarir (Romeu 1994 [1981]). Ara bé, el fet que Joan Basset, un altre poeta poc estudiat, li dediqui el seu *Lletovari* (*RM* 14,10), fa veure que aquests tres poetes, juntament amb els altres autors objecte d'intercanvis de cobles en les rú-

briques de *VeAg* (Joan d'Olivella, Jaume Bonet, A. de Muntanyans, Jaume Ripoll), formaven part d'un grup de lletraferits actius a la Barcelona de mitjan segle XV.

L'únic ajornament a la qüestió és Torró (2014:307), que repeteix informació coneguda i afegeix un document de l'any 1437 a la biografia del poeta. Gràcies a Romano (1983–1984:21) sabem també que l'any 1453 Ferrús encara era viu.

ANNA ALBERNI

ICREA / Universitat de Barcelona

OBRES CITADES

- ALBERNI, ANNA. 2006. "Intavulare". *Tavole di canzonieri romanzi (serie coordinata da Anna Ferrari). I. Canzonieri provenzali. 11. Barcelona, Biblioteca de Catalunya, VeAg (7 e 8)*, Modena: Mucchi.
- PARRAMON, JORDI. 1992. *Repertori mètric de la poesia catalana medieval. Textos i estudis de cultura catalana*, 27. Barcelona: Curial; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- RIQUER, MARTÍ DE. 1951. "Gabriel Ferruç y Guerau de Massanet, poetas catalanes del siglo XV. Estudio y edición". *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura* 27:148–176 i 234–257.
- , dir. 1964. *Història de la literatura catalana medieval*, Vol. 2: *Part antiga*. Barcelona: Ariel.
- ROMANO, DAVID. 1983–1984. "Quin Narcís Franch fou el traductor del *Corbaccio*?" *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona* 39:3–62.
- ROMEU I FIGUERAS, JOSEP. 1994 [1981]. "Guerau de Massanet, entre la realitat lírica i la identificació hipotètica". In *Lectura de textos medievals i renaixentistes*, ed. Josep Romeu, 63–101. València: Institut Universitari de Filologia Valenciana; Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- TORRÓ, JAUME. 2014. "La poesia cortesana (cap. 12)". In *Història de la literatura catalana*, dir. Àlex Broch. *Literatura medieval, II: Segles XIV-XV*, dir. Lola Badia, 260–352. 6 voll. Barcelona: Enciclopèdia Catalana—Editorial Barcino—Ajuntament de Barcelona.

FABIAN ALFIE. "Black Comedy: The Poetry of Niccola Muscia." *Romance Philology* 61 (Fall 2007):193–211.

Even among scholars of Italian medieval literature, Niccola Muscia is infrequently studied. The author of three sonnets, he was active in Siena during the last decades of the thirteenth century. Muscia's poetry is categorized in the movement of comic-realistic literature made famous by Cecco Angiolieri (ca. 1260–1312), to whom his poems were mistakenly ascribed at the start of the last century. While the designation as comic-realism is helpful for one of his sonnets, it may cloud the picture for two others.